

400.000 kr. í studningi

Eftir fundin í Narssarsuak varð ein frágreiðing send til Norðurlenska Mentunargrunnin, saman við eini umsókn um studning.

Um summarið í 76 fylir ein figgjarlig jättan, og farið varð sama summar undir at skráseta alt tað, sum norðbúgvarnir hava skapt í Qordlortok-dalinum. Hetta arbeiðið varð gjørt liðugt um summarið í 77.

Hvussu nógv verður gjørt við hetta tiltak afturat, er fyrst og fremst ein figgjarligur spurningur.

Higartil hevur Norðurlenski Mentunargrunnurin latið um 450.000 kr. í studningi til arbeiðið, men grunnurin hevur í longdini ikki figgjarligt grundarlag til at lata studning til tílik stórri projektir. Hann er fyrst og fremst ætlaður til at fáa gongd á mentunarlígt samarbeiði. Grunnurin hevur tó móguleika fyri at útvega studning gjøgnum ráðharrastovnin, og fornfrøðingarnir hava fingið at vita, at tað kann koma uppá tal í hesum føri.

Aðrir figgjar- møguleikar

Fornfrøðingarnir hava eisini eina studningsumsókn liggjandi frá felagsnevndini hjá norðurlensku granskingarstovnunum. Í Finnlandi, Svøríki, Noreg og Danmark eru granskingarráð, sum lata figgjarligan stuðul til ymisk granskingartiltek, og felagsnevndin ger viðmæli til umsóknirnar.

Ein triði figgjarmøguleiki til tiltakið er, at teir fornfrøðisligu stovnarnir lata stuðul.

Í norðurlenska sam-

arbeiðinum, leggja politikarnir dent á, at tilílik felags tiltøk eisini eru ein partur av dagliga arbeiðinum á teimum ymsu stovnunum. Hetta ber í sær, at stovnarnir mugu hjálpa til t.d. við arbeiðsmegi, sum eisini er ein figgjarligur stuðul.

Norðbúgvarnir komu í 985

Eiríkur Reyði kom sum fyrsti norðbúgv til Grønlands um ár 985.

Hann setti búgv í Brattalið, sum liggur við Julianiháb.

Fornfrøðingar meta, at norðbúgvarnir hava búið á tveimum økjum í Grønlandi. Á økinum frá Kappanum og norður til Ivigtut og við fjørðin aftanfyrir Godthåb.

Granskingarnar av norønu búsetingini í Grønlandi byrjaðu síðst í 1800-talinum. Tað var polar-granskarin Gustav Holm, sum stóð fyrri hesum. Daniel Brun, sum m.a. er kendur í Føroyum fyri at hava lagt grundarlagið undir fornfrøðisligu granskingina av bygningssmentanini í Føroyum, tók við eftir hann. Síðan hevur danska tjóðarsavn- ið skipað fyri fleiri fornfrøðisligum kanningum í Grønlandi.

Føroyskir fornfrøðingar eisini verið við

Í hesum arbeiði hava føroyskir fornfrøðingar eisini verið við. Í 40-unum tók Sverre Dahl lut í fornfrøðisligum kanningum í Grønlandi, og í 62 og í 70'unum hevur Arne Thorsteinson verið við. Undir tí arbeiði, sum hevur verið gjørt seinastu tvey árin, hava Simun Arge og Leon Andreassen eisini luttikið.

Framsýning

Um tiltakið í Qordlortok fær figgjarligan stuðul, og sostatt kann halda fram, er ætlanin at almannakunngerá úrslitið.

Eisini er ætlanin at gera eina framsýning, sum skal ferðast runt í Norðanlondum.

Tað búgva í dag eskimoarar á tí økinum, sum verður kannað. Teir liva á sama livsgrundarlagi sum norðbúgvarnir, og ætlanin við framsýningini er at samanbera støðu og livihátt teirra við støðuna og liviháttin hjá Norðbúgvunum. Samstundis vil ein tilílik framsýning fremja upplýsing um Grønland í hinum Norðanlondum.

Ein islenskur fornfrøðingur hyggur at eini av toftunum

Eitt samarbeiði vit veruliga hava møguleika fyri at vera við í

— sigur Arne Thorsteinson um fornfrøðisli
kanningarnar í Grønlandi

— Ofta kemur onki veruliga praktiskt burtur úr norðurlenskum samarbeiði, men innanfyri eitt tiltak sum fornfrøðisligu kanningarnar í Grønlandi eru møguleikar fyri einum góðum samarbeiði. Hetta er eitt samarbeiði, sum vit hava møguleika fyri at vera við í. Tiltakið er av eini stódd, sum vit veruliga eru fírir fyri at taka lut í, og harafturat hava vit fakligar møguleikar fyri tí, sigur Arne Thorsteinson, fornfrøðingur.

Hann hevur sjálvur verið við í fornfrøðisligu kanningunum í Grønlandi.

Hann sigur, at sum fornfrøðingur er tað neyðugt at fáa nýggjar hugsanir og nýggja insperati- ón. Hetta er serliga neyðugt, tá tað snýr seg um at tolka og brúka tað, sum vit vita.

— Hetta er serliga trupult hjá okkum, tí vit liggja so isoleraðir, sigur Arne Thorsteinson.

Men hinir fornfrøðingarnir leggja eisini dent á, at eitt tilílik samarbeiði

hjálpir øllum fornfrøðisligu stovnunum at loysa teir ósvaraðu spurningarnar.

Eitt úrslit

Arne Thorsteinson sigur,

Framhald frá síðu 3

ingarnar viðvíkjandi úrtíðarlønum yvirhevar.

Samstundis gera hesir fyra tingmenninir vart við, at ovurnýtsla á øllum almennum økjum eigur ikki at vera loyvd uttan góðkenning av figgjarnevndini.

Studnings- veitingarlóggávan

Eitt annað brot í álitinum um studningsveitingarlóggávuna kundi eisini misskiljast, meina teir fyra limirnir í meirilutandi.

Hetta brotið er soljóðandi:

»Samstundis má figgjarnevndin ásanna, at tann lóggáva á vissum økjum,

at hann longu kann visa á tvey ting, sum hann beinleiðis hevur fingið burtur úr arbeiðinum í Grønlandi. Annað er ein grein í seinastu bók av Fróðskaparriti, um seyðahald í Føroyum, meðan hitt eru teir

fyrilestrar, hann helt í útvarpinum í januar mánað í ár.

— Bæði hesi verkini eru um føroysk evnir, men insperati- ónina til tey hava eg fingið í Grønlandi, sigur Arne Thorsteinson.

ið tingið hevur skapt, er so hátt, at hon kann undir ávisum færum visa seg í royndum so kravmikil, at samfelagið kann koma at hava ilt við at klára sínar skyldur. Hugsað verður her serstakliga um studningsveitingarlóggávuna. Tann tíð var, tá heilt aðrar fortreytir vóru galdandi fyri búskaparligu menning okkara og var tað studningslógávan fyri neyðini. Men er vandi fyri nú, at vit kunnu fara í eina skeiva grøv, og tað fara vit í somu løtu, vit ikki makta at lúka lógarbundnar skyldur.»

Í tann mun búskapurin orkar

Teir somu fyra limirnir

siga, at hendan orðingin kann misskiljast. Teir leggja áherðslu á, og halda tað vera neyðugt, at prísstudningsskipanir til fiskivinnuna framvegis eiga at vera í gildi. Somuleiðis halda teir, at studningur eigur at verða latin eftir tørv og í tann mun figgjarliga beriorkan loyvir.

Figgjarnevndarlimirnir úr javnaðarflokkinum og tjóðveldisflokkinum siga at enda:

— Hóast fyra av fimm nevndarlimum í meirilutasamgonguni vóru samdir um at gera broytingar í orðingini av uppskoti figgjarnevndarformansins, var hetta blankt av- vist. Slíka framferð átalav- vit harðliga.

Frá uppmátingunum í Qordlortok-dalinum